

Fransk

ETTER NATURMETODEN

REDIGERT AV FORFATTEREN TIL
ENGELSK ETTER NATURMETODEN
ARTHUR M. JENSEN

*Med anbefaling og
forord av følgende professorer i fransk:*

THEODOR ELWERT Universitetet i Mainz	EMILIO PERUZZI Washington Universitet
PAUL FALK Universitetet i Upsala	HOLGER STEN Universitetet i Kjöbenhavn
BENGT HASSELROT Universitetet i Upsala	HANS SÖRENSEN Universitetet i Kjöbenhavn
MARIO PEI Columbia Universitet	VEIKKO VÄÄNÄNEN Universitetet i Helsingfors
CARLO PELLEGRINI Universitetet i Firenze	A. H. VAN DER WEEL Universitetet i Amsterdam

INNLEDNING

NORDISK SPRÅKFORLAG

OSLO

FORORD

Vårt engelskkurs «English by the Nature Method» er blitt mottatt med en enestående interesse av språkfolk og av publikum i en rekke europeiske land. Det har blant annet gitt seg utslag i at kurset i årene etter den annen verdenskrig har fått et antall elever som overskrider 950.000. Disse resultatene har påskyndet våre forsøk med å overføre «Naturmetoden»s prinsipper til andre språk. «Le Français par la Méthode Nature» følger sitt engelske forbilde, men med en rekke forandringer i detaljene på grunn av den betydelige forskjellen mellom de to språkene.

Arbeidet med dette verket har strakt seg over flere år og er skritt for skritt blitt ledet og kontrollert av «Naturmetoden»s opphavsmann, Arthur M. Jensen, som således bærer det fulle ansvar for overføringen av «Naturmetoden»s prinsipper på den franske tekst. Som medarbeidere har Arthur M. Jensen hatt en stab av eksperter såvel i fransk språk og kultur som i fransk språkundervisning. Disse medarbeiderne har hatt den meget viktige oppgaven, dels å utforme selve kursteksten og dels å etterprøve den. En sånn etterprøving var spesielt nødvendig, her hvor det dreiet seg om å redigere en hel «roman» på grunnlag av et i forveien oppstilt «ideelt» ordforråd og ut fra helt bestemte regler for innføringen av nye ord.

Vi føler trang til å takke våre lærde medarbeidere fra hvilket land de enn er, for deres utrettelige omhu og årvåkenhet i arbeidet med å kontrollere at teksten holdt mål. Uten deres hjelp hadde vi ikke kunnet føle oss sikre på å ha laget en kurstekst som både er lesverdig og stilren, og som dertil bevarer de pedagogiske fordeler som «Naturmetoden» byr på i det engelske forbildet.

Videre ønsker vi å nevne Oleg Kœfoed (som er forfatter til den overveiende del av teksten) og Thurid og Ejgil Griëse for den innsats de har ytet ved den egentlige utforming av kursets forskjellige deler under Arthur M. Jensens ledelse.

Hva lydskriften angår har Arthur M. Jensen benyttet det av «Association Phonétique Internationale» oppstilte system og forøvrig trukket fordeler av synspunkter hos franske fonetikere som Pierre Fouché («Traité de Prononciation Française») og Ph. Martinon («Comment on Prononce le Français»). «Harrap's Standard French and English Dictionary» og Alfred Barbeau og Emile Rodhe: «Dictionnaire Phonétique de la Langue Française» har også vært til stor hjelp.

Vi takker de språkvitenskapsmenn som har påtatt seg å skrive forord til kurset, hvori de gir en beskrivelse og en vurdering av «Naturmetoden» med særlig henblikk på «Fransk etter Naturmetoden». Deres vennlige og saklige bedømmelse har vært en uvurderlig oppmuntring for oss. Av praktiske grunner har vi valgt å trykke disse forordene i et særskilt hefte som følger med hefte 1.

Nå står det bare igjen å gjøre rede for «Naturmetoden»s grunnprinsipper, slik som de er anvendt i det foreliggende franske språkkurset.

1. Det ordforråd som stilles til elevenes rådighet, svarer på det nærmeste til de 3000 første ordene i Vander Bekes liste over ordfrekvens og dekningsområde («frequency and range»). Det er påvist at disse 3000 ordene dekker 90—95 % av de ordene som forekommer i en alminnelig, ikke spesielt vanskelig fransk tekst. En elev som følger vårt kurs fra først til sist, vil oppnå nettopp den språklige ferdighet som gjør at han på egen hånd kan lese og forstå vanlige franske tekster.

2. Kursreksten er bygget opp slik at den gradvis innfører alle ordene i den «ideelle» ordlisten som er utarbeidet på forhånd. Hyppigheten av de nye ordene som opptrer i teksten er så lav — 25 til 30 kjente for hvert nytt — og sammenhengen i teksten er så klar, at eleven lett og naturlig vil kunne oppfatte og tilegne seg alle de nye ordene.

3. All mekanisk pugging av gloser er unngått. Enten den nå kunne foregå ved oversettelse, ved stadig å måtte se på de samme bildene med samme tekst, ved hyppige og trettende gjentakelser av praktisk talt de samme setningene, eller ved ren terping av en løstreven tekst. Vi lar eleven møte de samme ordene i en rikt variert og sammenhengende tekst så mange ganger at ordene uten videre glir inn i deres begrepsverden.

FORORD

4. De grammatikalske kunnskaperne som er nødvendige, får man under lesning av teksten. Grammatikken innføres systematisk og gradvis på samme måte som ordforrådet, slik at eleven vil lære å beherske teksten uten pugg.

5. Av det vi tidligere har nevnt er det klart at kursreksten helt igjennom er «selvtolkende». Der vil si at betydningen av de nye ordene og de grammatikalske formene fremgår umiddelbart av sammenhengen. På denne måten kan eleven tilegne seg det fremmede språket uten å gå omveien om sitt eget morsmål. Som sagt er mengden av nye ord og former i hvert kapitel forholdsvis moderat, og eleven oppfatter derfor betydningen umiddelbart og umerkelig og settes i stand til på ethvert trinn av studiet å *tenke* utelukkende på det fremmede språket. Slik lærer man språk meget fort og nesten automatisk.

6. Eleven ledes ved hjelp av «Naturmetoden» til å lese en langt større tekstmengde enn man vanligvis tør by en nybegynner. På den måten blir eleven snart fortrolig med de mange uttrykk og vendinger som ethvert levende språk består av. Språket læres ved å lese sammenhengende tekst, ikke ved å pugge glosser!

7. Eleven behøver aldri være i tvil om uttalen. Under hver linje i kursreksten står lydskriften, som vil hjelpe en til å få den korrekte uttalen.

Til slutt vil vi uttrykke håpet om at «Le Français par la Méthode Nature» må få den samme, velvillige mottakelsen som det engelske forbildet «English by the Nature Method». Vi har ikke spart noen anstrengelser for at «Le Français par la Méthode Nature» skulle bli et verdig sidestykke til vårt engelskkurs.

Utgiverne.

HVA ER „FRANSK ETTFR NATURMETODEN“?

Det franske språk

De har bestemt Dem for å lære fransk. Det vil vi gjerne gratulere Dem med. Ikke noe språk i verden er et så smidig og elegant redskap for den menneskelige tanke. Ikke noe annet språk inntar en slik stilling som kulturspråk, og ikke noe annet språk er så sjarmerende og innsmigrende, så livfullt og avvekslende, så uttrykksfullt og konsist i bruken, når det tales og skrives korrekt. De vil føle Dem glad og beriket hver gang De har tilbrakt en time i selskap med Deres fransk-kurs.

Men vi må sørge for at De får den riktige starten. Før De begynner er det to ting vi må forklare Dem. Først må vi fortelle Dem hvordan De i det hele tatt kommer i gang. Deretter må vi forklare Dem litt om fransk uttale.

Starten

Vi begynner med spørsmålet om starten. Og så spør De vel: Hvordan kan det være noe problem? Det er vel bare å sette i gang. Det har De i og for seg rett i. Men atskillige av elevene vil kanskje ha vanskelig for å tro det, når de slår opp på første side av kursteksten. Saken er den, at vi jo faktisk forlanger av Dem at De med det samme skal kunne lese og forstå en vanlig

fransk tekst uten å få forklart eller oversatt et eneste ord. Det høres kanskje utrolig, men De vil selv se at De kan klare det.

Grunnkurset består av en løpende fransk tekst gjennom 16 hefter, noen større og noen mindre, gjennomsnittlig på ca. 60 sider. Disse sidene leser De nå gjennom og forstår alt sammen som om De var franskmann! I dette ligger en av hemmelighetene med vår metode. Fordi De selv kan regne ut betydningen av hvert ord og hver setning, behøver De ikke noen oversettelse. På den måten blir de tvunget til å lære Dem fransk på fransk fra begynnelsen av, og slik glir hvert ord og uttrykk inn i Deres hukommelse på en fullstendig naturlig måte. Men De må selvfølgelig lese hvert kapitel atskillige ganger før De kan gå videre. Ellers vil De snart glemme det De har lært. Men for hvert minutt De beskjeftiger Dem med studiet, får De fullt utbytte i form av levende, naturlig fransk, som går direkte inn i Deres bevissthet uten at morsmålet forstyrrer. Når grunnkurset er avsluttet, får De gratis tilsendt en fransk novelle-samling.

*Lær fransk
på fransk*

De lærer med andre ord fransk slik franske barn gjør det, når de er gamle nok til å forstå hva de voksne sier. Som de franske barna vil også De litt etter litt venne Dem til å bruke de ordene De allerede har lært og forstått. I virkeligheten kan De lære språket fortære enn de franske barna. Hvor fort avhenger fullstendig av Dem selv.

Det går fort

En enestående evne

Hvordan kan det henge sammen, at De på egen hånd kan lese og forstå en sammenhengende fransk boktekst på over 1100 sider, uten å kunne et eneste fransk ord? Det skyldes ganske enkelt en enestående evne hos Dem og hos alle andre normalt begavete mennesker, en evne som dessverre altfor sjelden får lov til å utfolde seg. Fra den første begynnelsen, et par-tre ord, kan både barnet og den voksne fortsette å utvide sitt ordforråd uten vanskelighet, hvis bare de nye ordene og uttrykkene fremstilles i en sammenheng som tillater deres medfødte oppfinnsomhet å forstå betydningen. Er man først klar over prinsippet, kan ikke noe være enklere. Dette prinsippet skal vi nå gjøre nærmere rede for.

HVORDAN MÅN LESER „FRANSK ETTER NATURMETODEN“

La oss nå se på det første heftet. Vi hopper over tittelbladet og forordet og slår opp på side 1. Forordet har vi ingen bruk for i øyeblikket, men det er nå en gang en ting som hører med til en «ordentlig» bok. Øverst på side 1 ser De bildene av seks personer. Vi studerer dem nøye, for over og under dem står de få franske ordene som skal gi oss nøkkelen til det lukkede franske språklandet. De blir straks klar over at de ordene som står over bildene er navn, i to tilfeller også tittel, og at ordene under er benevnelser på personer. Husker De dem nå? Da begynner vi på den første setningen: *Monsieur Duclos est un homme*. Det er tydelig at *Monsieur Duclos* er familiefaren med sigar i hånden. *Duclos* må være navnet hans og *Monsieur* den tittel vi setter foran en herres etternavn når vi er høflige. Det står at han *est un homme*. Igjen er ingen tvil mulig: Vi vet allerede fra bildet at han er en mann.

På liknende måte er det med neste setning. Bildet viser en slank og nydelig dame, — *Duclos*. Nå hadde vi nesten sagt ordet på norsk, men De har naturligvis allerede funnet det selv.

Så begynner vi

Det går av seg selv

Like lett går det med: *Jean est un garçon*. Han heter *Jean* og han er en —. Den neste i rekken er *Henri*. Han er *aussi* en —. Og naturligvis, når *Jean* og *Henri* hver for seg er en *garçon*, så må de tilsammen være to *garçons*. *Nicole* derimot er en *fille* og den lille *Yvonne* er selvfølgelig *aussi* en *fille*. Fortsett nå avsnittet ut på egen hånd.

Spørsmål og svar

Neste avsnitt begynner med et spørsmål. Det kan vi se av spørsmålstegnet (?), som følger etter ordet *chien*. Altså: *Médor est-ce un chien?* Det spørres om noe angående *Médor*. Fra bildet i margen vet vi at *Médor* er en —. Nå spørres det: *Médor*, er — en hund? Og det svares (i neste setning): *Oui* — er en hund. Så kommer vi til *Minet*, som vi fra bildet vet er en —. Her spørres det dumt nok: *Minet*, er — en hund? Og det blir svart som riktig er: *Non*, — er en katt. Fornuftigere er spørsmålet: *Fido, est-ce un chien?* Her er svaret naturligvis: *Oui, c'est un chien*.

Franskmannen
fremhever det
vesentlige

Nøyaktig etter samme mønster går det i neste avsnitt. Hvert spørsmål etterfølges av et svar som passer til spørsmålet. Vi skal ikke la oss forstyrre av at det ordet som spørsmålet gjelder står først i setningen. Det er franskmennenes trang til å fremheve det vesentlige som her gjør seg gjeldende. Vi kan jo også spørre: *Petter, er det en gutt?* Det lyder ikke så godt på norsk, men

det blir forstått. På fransk er det den normale uttrykksmåten. Den må vi venne oss til fra begynnelsen av.

En setningsform som med våre norske øyne ser noe «hjemmelaget» ut: *Le garçon, c'est Jean* følger i neste avsnitt. Allikevel forstår vi at det sies noe om gutten og at det som sies er at det er *Jean*. En slik uttrykksform hører vi også undertiden på norsk, særlig av barn. Hvis noen sier til oss: Konen, det er fru Hansen, så skjønner vi jo hva vedkommende mener, men er ikke særlig imponert over språkferdigheten. På fransk er imidlertid dette det vanlige og det riktige.

På fransk sies det annerledes

Det er ikke nødvendig å forklare mer for å hjelpe Dem på glid. Nå kan De lett fortsette på egen hånd. Husk, at hvert ord kan og skal forstås ut fra den sammenhengen det står i. Resten av setningen hvor ordet forekommer, gir ordets betydning på en slik måte at De ikke kan være i tvil. De behøver aldri å gjette i blinde. Alt De har bruk for, er vanlig «sunt vett», som vi alle har, i hvert fall alle med normal forstand. Skulle det en enkelt gang hende, at De ikke straks skjønner betydningen av et ord, så les bare videre i teksten. Litt senere kommer ordet igjen i en ny setning, hvor det kanskje tydeligere fremgår av sammenhengen hva det betyr.

Hvert ord forstås av sammenhengen

Nå må vi imidlertid be Dem om å være forsiktig. De bør ikke anstrenge Dem med å finne

Tenke på fransk

ut hva ordene og uttrykkene heter på norsk. De skal overhodet ikke tenke på norsk. De skal tenke på fransk. Når vi her i innledningsheftet har gitt Dem noen tips om den norske betydningen av ordene, er det bare for å hjelpe Dem i gang. Når De nå leser videre i kursteksten, skal De bare gå inn for å forstå innholdet av hver setning. De skal ikke forsøke å oversette. Det kan være litt vrient i begynnelsen, men De vender Dem snart til det. Når De har gjort det, vil det gå bra med Deres franskstudium. De leser fransk, De tenker på fransk, og i løpet av kort tid vil De også uten vanskelighet begynne å uttrykke Dem på fransk.

*Grammatikken
kommer av seg
selv*

Uttrykke seg på fransk! Men da må man jo lære grammatikk! Ja, det finnes noen som hevder at man må lære grammatikk for å kunne et fremmed språk. Men hemmeligheten med Naturmetoden er den at De ikke lærer fransk som om det var et fremmed språk. De lærer det som om det var Deres morsmål. De har aldri måttet pugge norsk grammatikk for å lære norsk, og en franskmann har aldri trengt noen fransk grammatikk for å kunne uttrykke seg på sitt eget språk. Ved hjelp av Naturmetoden lærer De grammatikken uten at De vet om det. Mens De leser teksten, lærer De grammatikken. Senere vil De i øvelsene få noen korte sammendrag på fransk av den grammatikken De allerede har lært bare ved å lese kursteksten.

Se litt på begynnelsen av kapitel 1 igjen. Når De noen ganger har lest og sagt *Jean est un garçon*, *Henri est un garçon*, men *Jean et Henri sont deux garçons*, så vil De ha forstått at man sier *est* når det gjelder én person, men *sont* når det gjelder flere. Ved stadige gjentakelser lærer De etter hvert språket og dermed grammatikken.

Gjentagelse er fremgangsmåten

Det er bare for at De skal ha en slags «huskelapp» at vi har skrevet de grammatikalske formene i margen. Det som står i margen er altså ikke noe nytt hva grammatikk angår. Vi vil bare understreke det De allerede har fått innarbeidet i teksten. Det er samme fremgangsmåte vi bruker her i innledningsheftet, når vi i margen på sidene setter det vi særlig vil fremheve.

Grammatikalske former i margen

I Deres franske kurshefter vil De imidlertid finne andre notater i margen i tillegg til de grammatikalske. De vil se noen tegn som vi må gi Dem en nærmere forklaring på. I alt er det benyttet tre slike tegn: et likhetstegn (=), et motsetningstegn (\leftrightarrow) og et forklaringstegn (\therefore). Disse tegnene brukes når betydningen av et nytt ord eller uttrykk kan forstås ut fra et ord eller uttrykk De allerede har lært. Vi skal komme med noen eksempler på norsk, så De skjønner hvordan vi bruker tegnene.

Når det er to ord som har samme betydning, setter vi et likhetstegn mellom dem: *morsom* =

*Forklaringen
av ord i margen*

(er det samme som) *fornøyetlig*. Hvis vi derimot vil vise Dem at et nytt ord betyr det motsatte av et ord De allerede har lært, så setter vi motsetningstegnet, f. eks. *stor* ↔ *liten*. Det tredje tegnet, forklaringstegnet betyr at det etter tegnet kommer en forklaring med franske ord som De har lært. F. eks. latterlig ☺: noe man ler av. Ved hjelp av disse tegnene vil De lettere forstå betydningen av nye ord og uttrykk, samtidig med at De oppøver Deres evne til å bruke Deres stadig voksende franske ordforråd.

*Øvelse i å bruke
språket*

I selve kursteksten lærer De å lese språket. I øvelsene som følger etter hvert kapitel, lærer De å bruke språket. Alle de nye ordene og setningene og den grammatikken De har tilegnet Dem, skal De forsøke å bruke på den riktige måten i øvelsene.

*Exercice
A, B og C*

Til å begynne med er det tre øvelser til hvert kapitel: A, B og C. I hver av disse øvelsene får De noe særskilt å arbeide med. I *Exercice A* skal De lære Dem å bruke de enkelte ordene. De skal skrive av setningene i øvelsen og så føye til de ordene som mangler — et ord for hver strek. Hvis De bare har gått tilstrekkelig mange ganger gjennom kapitlet, vil det sikkert ikke være vanskelig for Dem å finne de riktige ordene.

I *Exercice B* gjelder det å øve seg i å bruke de hele, fullstendige setningene som kursteksten

er bygget opp av. De bør ha gjentatt dem så ofte, at de nå kommer helt av seg selv som svar på spørsmålene i øvelsen.

At grammatikken virkelig «sitter», får De anledning til å vise i *Exercice C*. I denne øvelsen skal De også føye til et ord for hver strek. Disse ordene skal ha en bestemt grammatikalsk form, men De vil sikkert ikke gjøre noen feil her, hvis De har gått grundig nok gjennom teksten i kapitlet.

Disse tre øvelsene, *A*, *B* og *C* er bygget direkte over teksten i de enkelte kapitlene. Men fra og med kapitel 5 begynner noe nytt. Etter de tre nevnte øvelsene følger et avsnitt som kalles *Résumé*. Her gir vi Dem på en klar og oversiktlig måte et sammendrag av den grammatikken og den for franskmennene typiske språkbruken som er gjennomgått i de foregående kapitlene, og som De allerede har lært å bruke, særlig i *Exercice C*. Disse sammendragene kan De bruke for å sikre Dem at det ikke er noe De er i tvil om, når det gjelder de språkformene som kursteksten har gitt Dem eksempeler på. De bør uten videre besvær kunne klare den følgende *Exercice*, og dermed fastslå at De er klar til å begynne på et nytt kapitel. Denne *Exercice* behøver De ikke sende oss til retting. Derimot sender vi Dem sammen med det neste heftet en løsning som De kan sammenlikne med Deres egen, hvis det er noe De er i tvil om.

Résumé

Sammendragene og øvelsene som hører til, er altså ment som en ekstra støtte når det gjelder grammatikken og språkbruken. Vi har flere andre hjelpemidler som vil gjøre arbeidet lettere for Dem, hvis De bare bruker dem riktig.

*Liste over
nye ord*

I slutten av hvert kapitel står det en liste i margin over alle nye ord som forekommer i kapitlet. Slå opp på sidene 7, 8 og 9 og se på listen over de ordene De lærer i kapitel 1. Det vil være nyttig for Dem å lese omhyggelig gjennom listen når De er ferdig med kapitlet for å sikre Dem at De er helt fortrolig med hvert ord. Første gang et ord opptrer legger vi særlig vekt på at det lett skal kunne forstås ut fra sammenhengen i teksten.

*Hvor var det nå
ordet sto første
gang?*

Men hvis De allikevel senere skulle støte på et ord som De har glemt betydningen av, så kan vi hjelpe Dem. Med første hefte i hver avdeling på 5 hefter, følger en alfabetisk ordliste over alle nye ord som avdelingen inneholder. Etter hvert fransk ord står det tilsvarende norske ord og et tall som angir i hvilket kapitel ordet første gang forekommer. Skulle det hende at De treffer på et ord som De ikke er riktig sikker på betydningen av, så kan De altså i ordlisten finne ut i hvilket kapitel ordet opptrer første gang. Når De så slår opp på det stedet, vil De nok fort bli klar over betydningen igjen.

Det er egentlig slett ikke nødvendig med norske ord i ordlisten. Men det kan vel være greit, særlig for litt usikre elever, å kunne kontrollere at de har forstått et ord riktig. På den måten blir ordlisten en slags fasit — maken til den man har til regnestykkene på skolen.

Fasit

Vi vil gjerne at De skal være klar over dette: Ordlisten er en nødutvei, den skal bare brukes når De absolutt trenger den. Husk at kursteksten er lagt opp slik at alle ordene skal kunne forstås av seg selv første gang de opptrer. Som vi tidligere har nevnt er det en av grunnene til at Naturmetoden er en så effektiv og spennende måte å lære språk på. De har selv gleden av å oppdage språket, av å finne ut hva ord og uttrykk betyr. Hvis De slår opp i ordlisten hver gang De støter på et nytt ord, berøver De Dem selv denne gleden.

Bare en nødbjelp

Med hensyn til grammatikken har vi allerede nevnt at de viktigste reglene fremheves i margin, at de blir gjennomgått i resyméene, og at De får anledning til å bruke dem i praksis i øvelsene. Men ikke nok med dette. Med hvert hefte får De et instruksjonsbrev som inneholder en veiledning for hvert enkelt kapitel, og som viser Dem hvilke ting De særlig må være oppmerksom på i teksten. Hvis De synes at arbeidet med et eller annet kapitel går litt tregt, vil De sikkert ha god hjelp av instruksjonsbrevene. Men det morsomste og nyt-

Instruksjonsbrev

Lærerstaben

tigste er naturligvis om De forsøker å klare Dem uten hjelp.

I tillegg til de her nevnte hjelpemidlene kan De under hele kursperioden få råd og veiledning av våre lærere. Hvis De under lesningen skulle møte problemer som De ikke selv klarer å løse, eller hvis det er noe De gjerne vil ha nærmere forklart, kan De når som helst skrive til oss, så vil en av våre lærere hjelpe Dem.

*Innsending
av øvelser*

Hvorledes skal De nå få rede på om De løser øvelsene riktig? Også her vil De kunne få hjelp av våre lærere. Når De har lest en øvelse høyt noen ganger, skriver De den ned, og når De har skrevet alle oppgavene til et helt hefte, sender De Dem samlet til oss. De skriftlige arbeidene blir nøye gjennomgått og rettet av en lærer og deretter returnert til Dem. Det er selvfølgelig en helt frivillig sak om De vil sende inn øvelsene til retting, men De får nok størst utbytte av kurset hvis De gjør det.

Utholdenhet

Så gjenstår det bare for oss å be Dem om å vise utholdenhet. «Fransk etter Naturmetoden» er et morsomt kurs, men det er også et arbeidskurs. Les gjennom hvert kapittel 8—10 ganger i løpet av en uke, så alle ord og uttrykk «sitter». Hvert kapittel er beregnet til å ta en uke eller 10 dager, hvert hefte en måned. Men det er naturligvis ingen ting i veien for at De går forttere frem hvis De klarer det.

Allerede etter kort tid vil De være et godt stykke inne i det franske språket. Og jo lenger frem De kommer, desto mer vil De nyte språkets eleganse og skjønnhet. En ny og forunderlig verden vil åpne seg for Dem. Gå derfor i gang med energi og glede. Ta den beslutningen at De ikke vil gi opp før De har nådd Deres mål: å kunne lese, skrive og snakke fransk. Når De har gått gjennom kurset, har De nådd dette målet og har hatt mange morsomme og interessante timer mens De holdt på med studiet.

*Fransk er en
nyttelse*

Men nå skal De for alvor komme i gang med arbeidet. De må begynne med lydskriften. På de følgende sidene skal vi vise Dem hvor enkelt det i virkeligheten er å lære fransk uttale.

HVORDAN MAN LESER LYDSKRIFT

Det De har lest hittil i dette innledningshefter, skulle orientere Dem om arbeidsmåten. Når De kommer til den franske teksten, vil De se at De forstår den uten nærmere forklaring. Men når De skal til å lese høyt, er det noe De ikke kommer utenom, og det er å lære *lydskrift*. Lydskrift er nødvendig fordi franske ord ofte uttales anderledes enn de staves. Slik er det til en viss grad også i norsk. Vi uttaler ordet *hver* på samme måte som *vær*; i *land* sløyfer de fleste av oss *d'en*, og i ordet *lagt* uttaler vi *g* som *k*. Når vi sier *hei*, uttaler vi ikke h-e-i, men h-æ-i.

*Lydskrift
nødvendig*

For at De skal se uttalen av de franske ordene, er hver linje av teksten gjentatt nedenunder i lydskrift. De synes kanskje at lydskriften ser uvant ut; men de fleste tegnene er de samme som i alminnelig skrift, og de nye vil De forstå ved å sammenlikne med den alminnelige tekst.

Nå vil vi foreslå Dem å lese litt av (eller hele) eventyret »Dumme menn og troll til kjerringer«, som De vil finne bakerst i dette heftet – i alminnelig tekst og i lydskrift. Dermed blir De fortrolig med lydskriften. Les så eventyret i lydskrift høyt noen ganger, inntil De kan lese lydskriften flytende.

*Les norsk i
lydskrift*

Nå er De blitt kjent med noen særlige lydskrifttegn, som også brukes i fransk: *å*-lyden betegnes med *ɔ* (eksempel: *troll, så som*), *æ*-lyden skrives *ɛ* (eks.: *kjerringer, hverandre, være*). Den korte *e*-lyden i slutten av ord (eks.: *sitte, hoppe*,

*Særlige
lydskrifttegn*

Lengde

kaste) skrives som en omvendt *e*, altså slik: *ø*. Særlig ber vi Dem legge merke til tegnet for lengde [ː], en dobbeltprikk eller, som det også kalles, et kolon (firkantet parentes betegner lydskrift). Ved hjelp av denne dobbeltprikken kan man gjøre forskjell på den korte *e* i *sett* og den lange *e* i *ned*, den korte *a* i *maît* [maɪ] og den lange i *mat* [maːt] og så videre. Dette lengdetegnet brukes på nøyaktig samme måte i den franske lydskrift. På fransk er en vokal i slutten av ordet alltid kort.

Norske lyd som ikke finnes i fransk

Det er en del norske lyd og lydskriftstegn som ikke finnes i fransk, for eksempel *kj*-lyden i *kjerring*, *ng*-lyden i *kjerring*, *sang*, *tung*, og den lyden som østlendinger bruker for *rt* i *smart*, *hørt*, *bort* osv. Franskmennene gjør som vestlendingene og uttaler *r*'en og *t*'en hver for seg. *H*-lyden er ukjent på fransk.

De syntes kanskje det var underlig at *vondt* og *to* ble skrevet med *u* i lydskriften. Det kommer av at denne lydskriften er internasjonal, og at man i så mange språk leser *u* nærmest som norsk *o*. Vi må ha et særskilt tegn for *u* i norsk, og det finner De også i lydskriftteksten; det er *u*, som vi ikke bruker i fransk.

Forskjell mellom norsk og fransk

I noen tilfeller gjengir fransk lydskrift noe som ikke finnes i norsk. Enten uttales de samme tegnene på en annen måte på fransk, eller også brukes det lydtegn som ikke kjennes i norsk lydskrift. Hvordan skal vi lære å uttale disse særlige franske lydene?

Benytt enhver leilighet til å høre fransk

I det følgende skal vi gjøre vårt beste for å forklare Dem hvorledes de særlige franske lydene uttales. Dessuten bør De, mens De studerer, benytte enhver leilighet til å høre fransk. Hør gramfonplater med fransk tale. Still inn på franske radiostasjoner. Lytt til franskundervisningen i norsk radio. Og prøv så å si etter hva De hører.

För vi tar fatt på beskrivelsen av de enkelte lydene i alfabetisk rekkefølge, er det ennå fire særlige forhold vi må gjøre rede for, nemlig *trykke*, *overtrekning*, *stemte lyd* og *neselyd*.

Fire særlige forhold

Norske ord har i alminnelighet trykk på første stavelse: *huset*, *katten*, *bordet*. I fransk er trykket langt jevnere fordelt over alle stavelser. Men for oss nordmenn lyder det som om trykket ligger på siste stavelse, hvilket vi ser av de franske ordene som er blitt opptatt i norsk: *kafé*, *byrå*, *portier*, *hotell*. Forsøk å etterlikne det jevne trykket i fransk sammenhengende tale, hvor man kan synes at det er like sterkt trykk på alle stavelser. Men husk at det alltid ligger et tydelig trykk på siste stavelse før en pause.

Trykke

To viktige forskjeller mellom norsk og fransk har å gjøre med de stemte lydene og neselydene. Vi tar de stemte lydene først. At en lyd er stemt vil si at det kan nynnnes på den. Prøv engang å nynne! Begynn bare med en melodi, og gå så over til å nynne en enkelt tone. – Man kan nynne på en vokal, f. eks. *u*, og man kan nynne på noen konsonanter, f. eks. *m*, *n*, *l*. Man kan nynne på *v*, men ikke på *f*. Det er den viktigste forskjellen på *v* og *f*; *v* er en stemt konsonant, og *f* er ustemt. På norsk kan man heller ikke nynne på *s*, det er en ustemt konsonant. På fransk har man foruten den ustemte *s* en tilsvarende stemt konsonant, som i lydskrift skrives [*z*]. Prøv å lage en *s* som man kan nynne på, så får De [*z*]. Hvis man nynner *affa* eller *assa*, holder tonen opp mens man sier *ff* og *ss*, men fortsetter ved *amma*, *anna*, *azza*, *avva*. Den fortsetter også normalt på norsk ved *b*, *d*, *g* inne i ord, f. eks. *labber*, *padder*, *tagger*. Det vil si at *b*, *d*, *g* her er stemte. Det skal de også være på fransk, og stemmetonen skal være enda kraftigere på fransk enn på norsk. – I slutningen av ordet er de ikke alltid helt stemte på norsk, f. eks. *labb*, *odd*, og i begynnelsen av ordet har mange nord-

Stemte lyd

menn ustemt *b, d, g*, f. eks. i *båt, du, gass*. På fransk skal *b, d* og *g* være kraftig stemte i alle stillinger. Prøv å nynne en tone og gå like fra nynnnetonen over i ordene *bébé* [*bebe*], *dodo* [*dodo*], *goût* [*gu*] og *zone* [*zo:n*], og fortsett med en kraftig tone helt gjennom ordet. Prøv det samme med de ordene med *b, d, g* som kommer senere i stykket. Det er viktig å gjøre dem helt stemte. – Man kan kontrollere om man sier en lyd stemt ved å holde seg for begge ørene mens man sier lyden. Ved stemte lyd hører man en kraftig summetone inne i hodet, ved ustemte hører man den ikke. Prøv først med en lang [*i:*] eller [*u:*], som gir summetone, og så med en hvisket vokal, som ikke gir summetone. Prøv så med en lang stemt [*v*] og en lang ustemt [*f*] (NB ikke bokstavnavn som innholder en vokal (*ve, ef*) men konsonanten *aiene*.) – Prøv deretter med [*z*] og [*s*]. I [*appa*] avbrytes summetonen, i [*abba*] skal den fortsette under *b*. I [*bebe*] skal den høres hele tiden.

Neselyd

Ved de fleste lydene går luften ut gjennom munnen, men ved noen konsonanter, f. eks. [*m*], [*n*] og [*ŋ*] (det siste er den lyden som skrives *ng*), går luften ut gjennom nesen isteden, f. eks. i *venn, mann, lang*. – På fransk har man noen særlige vokaler, nasalvokalene, hvor luften går ut gjennom nese og munn på en gang. Det lyder som om man snøvler. De skrives i lydskrift med en bølgelinje over vokalen, f. eks. [*ã*]. Man må passe på at man ikke uttaler fransk [*sã*] på samme måte som norsk sang [*saŋ*]. Forskjellen er at på norsk har man en alminnelig vokal og så en nesekonsonant, men på fransk har man en nesevokal og ingen konsonant etter, det er én lyd. Man skal snøvle på vokalen. – Man kan kontrollere om man sier det riktig ved å trekke lyden ut, og så plutselig lukke nesen med fingrene. Hvis man sier [*saŋ*] med lang *ŋ*, så holder det opp når man lukker for nesen, men sier man det riktig [*sã:*], kan man godt fortsette etter at nesen er lukket. Man har fire

nesevokaler på fransk, de svarer til vokalerne [a], [ɛ], [ɔ] og [œ]. Prøv å snövle på disse fire vokaler, så får De de fire franske ordene: *en* [ã], *hein* [ɛ̃], *on* [ɔ̃] og *un* [œ̃].

Det finnes i fransk en regel som sier at en medlyd (konsonant) i slutten av et ord blir uttalt hvis det neste ordet begynner med en vokal, og de to ordene ofte brukes sammen. Dette kalles *overtrekning*, og De møter det i den aller første setningen De skal lese i franskkurset. Det tales om en herr Duclos; »han er en mann« heter *il est un homme*. *Est* betyr »er« og uttales [ɛ], *un* betyr »en« og uttales [œ̃]. Men i disse ordene skal vi ha overtrekning, d. v. s. vi skal uttale den siste bokstaven i ordet, og setningen ser da slik ut i lydskrift: [il ɛ -tœ̃ -nom]. Den *t*'en som De ser i slutten av *est* og som vanligvis ikke uttales, skal altså trekkes over på det neste ordet *un* [-tœ̃], og *n*'en i *un* som vanligvis heller ikke uttales, skal trekkes over på det neste ordet *homme*, slik [-nom]. De husker at *h* ikke uttales på fransk; derfor lager en ofte overtrekning også foran ord som begynner med *h*, men dette er ikke alltid tilfelle. Ved overtrekning blir *s* og *x* til [-z] og *f* til [-v]; *d* blir til [-t] og *g* til [-k]; men alt dette vil De se av lydskriften.

Overtrekning

UTTALEN AV DE FRANSKE LYDENE

I dette avsnittet bør De ikke bry Dem om hva de oppførte eksemplene betyr: det er bare uttalen De her skal lære. Om vi oppfører norske og franske ord som likner hverandre, må man ikke tro at de betyr det samme.

A

[a] den »lyse« a som ligger nær [ø].

fransk:	[mal]	[sak]	[madam]	[la:v]	[ma:r]
	mal	sac	madame	lave	mare

[a] den »mørke« a, omtrent den samme som vi har på østlandet:

[man]	[par]	[ba:r]
mann	par	bar

fransk:	[pa]	[ta:s]	[ra:r]	[kra:n]
	pas	tasse	rare	crâne

[ā] den dype (»mørke«) a uttalt som neselyd:

[āfā]	[bā]	[grā:d]	[frā:s]
enfant	banc	grande	France

I motsetning til det som gjelder i norsk uttale, må man ikke høre et *ng* i et ord som *gourmand* [gurmā].

B

[b] uttales *alltid* stemt i motsetning til norsk:

[bal]	[bo]	[bol]	[abɛ]
bal	beau	bol	abbé

D

[d] uttales *alltid* stemt i motsetning til norsk:

[du]	[do]	[rad]	[madam]
doux	dos	rade	madame

[e] kan på norsk være kort eller lang:

[pe:n] [pen]
pen penn

men er på fransk alltid kort:

[bɛbɛ] [rɛstɛ] [ɛlvɛ]
bébé rester élever

[ɛ] ligger midt imellem norsk [e] og norsk [æ]; kan være kort eller lang:

[lɛn] [vɛn] [pɛ:r] [lɛ:v]
laine veine père lève

[ɛ̃] lyden [ɛ] uttalt som neselyd:

[ɛ̃] [fɛ̃] [sɛ̃] [krɛ̃:dr̥]
hein fin saint craindre

I motsetning til det som gjelder i norsk uttale, må man ikke høre et ng i et ord som *refrain* [rɛfrɛ̃].

[ø] likner den lyden vi har på norsk i ordene:

[sitø] [gapø] [ɛlskøðø]
sitte gape elskede

fransk: [lø] [mø] [løvɛ]
le me lever

[f] norsk: [fa:rø] [kafø] [uf]
fare kaffe uff

fransk: [fa:r] [kafɛ] [uf]
phare café ouf

[g] uttales alltid stemt i motsetning til norsk:

[gala] [gu] [ɛgy]
gala goût aigu

[i] norsk: [ilø] [milø] [vit] [vi:tø] [li:rø]
ilde milde hvitt vite lire

fransk: [il] [mil] [vit] [vi:r] [li:r]
il mille vite vire lire

E

F

G

I

J [ʃ] er ikke som den norske [ʃ], men bare som en hurtig uttalt [i]:

[lʃø] [alʃe] [bʃɛ]
lieu allié bien

K [k] uttales på fransk uten det pustet som følger med den norske [k]. Hvis De holder en tent fyrstikk for munnen og uttaler den franske [k], skal fyrstikken ikke slukke.

[kœ] [kadɛ] [kø]
coup cadet queue

Men i slutten av ord har [k] pust som på norsk:

[lak] [buk] [sek]
lac bouc sec

L [l] norsk: [la:və] [lo:və], [le:və]
lave love leve

fransk [la:v] [lu] [le]
lave loup les

M [m] norsk: [ma:tə] [mo:rə] [ɔmə]
mate more omme

fransk: [ma] [mo] [ɔm]
ma mot homme

N [n] norsk: [no] [anə] [kanə]
nå Anne kanne

fransk: [no] [a:n] [kan]
nos Anne canne

[n] er en *i*-aktig *n* som vi nordmenn kan høre i Trøndelag, Möre, Gudbrandsdal, Hedmark og Oppland, f. eks. i ord som *han*, *mann*, uttalt: *hainn*, *mainn*. Man må ikke høre en tydelig [ʃ], som når noen av de følgende franske ordene brukes på norsk:

[kɔʁnak] [ʃäpən] [sɪn]
cognac champagne signe

Fransk har to *ø*'er; begge likner norsk [ɔ̃]. Den ene er lukket og nærmer seg norsk [o]. Den andre er åpen og ligger nærmere norsk [a]. Vi begynner med den som er lukket.

[o] fransk: [mo] [ʁoːz] [soːs]
mot rose sauce

[ɔ] norsk: [ɔmø] [gɔt] [kɔrø]
omme godt kåre

fransk: [ɔm] [dɔt] [kɔːr]
homme dot corps

[ɔ̃] er *ø*-lyden uttalt som neselyd:

[ɔ̃] [mɔ̃] [ɔ̃ːt] [mɔ̃ːt]
on mon honte monte

Men denne lyden ligger i virkeligheten nærmere [o] enn [ɔ]. I motsetning til det som gjelder i norsk uttale, må man ikke høre et *ng* i ord som

[salɔ̃] [balɔ̃]
salon balcon

[p] uttales på fransk uten det pustet som følger med den norske [p]. Sammenlikn med [k]. Forsøk med fyrstikken her også.

[pɔ] [pase] [pil] [pel] [kapital]
peau passer pile pelle capital

Men i slutten av ord har [p] pust som på norsk:

[kap] [sap]
cap sape

[r] I fransk bör De helst »skarre« på *r*-en. Forsøk å si *r* slik som folk fra Bergen og Stavanger; öv Dem på det. Östlendinger uttaler *r* i ord som *vers*, *garn*, *hørt sammen med* neste lyd: *s*, *n*, *t*. En slik sammensmeltning må man ikke lage på fransk.

O

P

R

	norsk:	[ri:də]	[ro:tə]	[reɛl]
		ride	rote	reell
	fransk:	[ʁid]	[ʁu]	[reɛl]
		ride	roux	réel

S

[s]	norsk:	[si]	[so:l]	[pasərə]	[les]
		si	sol	passere	les
	fransk:	[si]	[so]	[pase]	[les]
		si	seau	passer	laisse

[z] er en stemt [s]:

	[zo:n]	[zero]	[ro:z]	[ʁaze]
	zone	zéro	rose	raser

[ʃ] svarer til norsk [sj] eller [skj], men den er bare *en* lyd (j høres ikke for seg, som i vestlandsk). Man skal altså gjøre forskjell på *chaud* [ʃo] og *chiot* [ʃjo], hvor [j], som vi husker, betegner en hurtig uttalt [i].

[ʒ] er en stemt [ʃ]. Sett nynne- eller stemme-tone på:

	[ʒame]	[ʒe]	[ʒyl]	[larʒ]
	jamais	j'ai	Jules	large

T

[t] uttales uten det pustet som følger med den norske [t]. Sammenlikn med [k]. Fyrstikken kan kanskje hjelpe her også?

	[te]	[ta]	[ataʃe]
	thé	ta	attacher

Bare i slutten av ord uttales *t* som på norsk:

	[brɥt]	[seɛt]	[dat]
	brut	sept	datte

U

[u] ligger midt imellom norsk [o] og norsk [ʉ]:

	[nu]	[lu:r]	[du:z]
	nous	lourd	douze

V

[v]	norsk:	[vi]	[vɔt]	[vat]
		vi	vått	vatt
	fransk:	[vil]	[votr]	[va]
		ville	votre	va

[w] er egentlig ikke en særlig lyd men betegner bare en [u] eller [o]:

[wi]	[waɪ]	[swa:r]	[bwa]
oui	ouate	soir	bois

W

[y] ligger midt imellom norsk [y] og norsk [u]:

[sy]	[ly]	[my:r]
su	lu	mur

Y

[ʏ] er bare en hurtig uttalt [y]:

[pʏi]	[sʏi]	[kʏi]
puis	suis	cuit

Fransk har to *ø*'er. Men det har norsk også; det vil De kanskje høre hvis De sier »söt – sött – söt – sött – söt – sött –« noen ganger etter hverandre. *Ö*'en i *söt* er »lys«, *ø*'en i *sött* er »mørkere«. Vi tar den »lyse« først.

Ö

[ø] norsk:	[søi]	[før]	[çørø]
	söt	för	kjöre

fransk:	[fø]	[kø]	[ʃätø:z]
	feu	queue	chanteuse

[æ] norsk:	[sæi]	[sæn]	[tærr]
	sött	sönn	törr

fransk:	[zæn]	[sæl]	[sæ:r]
	jeune	seul	sœur

[æ̃] er [æ] uttalt som neselyd:

[æ̃]	[parfæ̃]	[æ̃.bl]
un	parfum	humble

DUMME MENN OG
dumma menn o
 TROLL TIL KJERRINGER
troll til kjerringer.

Det var en gang to kjerringer som trettet, så som kjer-
de va:r en gang tu: kjerringer som trettet, so: som ker-

ringer gjør iblant, og da de ikke hadde annet å urrette om,
ringer . jo:r iblant, o da di ikkø haddø a:nt o trette om,

så tok de på å kjele om mennene sine, om hvem som var
so to:k di po: o kjele om mennene sine, om vemm som var

den dumme av dem. Til lenger de trettet, til argere ble
den dummeste a dem. tø legger di trettet, tø argere ble:

de; til sist var de nære på å komme i luggen på hverandre,
di: tø sist var di næ:ro po o komma i luggen po verandro,

for en vet det at »ufred er lettere å yppe enn å ende, og
for en ve:t de: at »u:fre: er leittøro o yppe enn o enno, o

det er vondt når vettet vanter«. Den ene sa det fantes ikke
de er vunt nør veltø vanter.» den e:nø sa: dø fantes ikkø

den ting hun ikke skulle få mann sin til å tro, når hun sa
denn tinn hun ikkø skulle fo mann sin te o tro:, nør hunn sa:

det var så, for han var så lettroen som trollene; og den
dø va:r so:, for han var so lettroen som trollene, o dn

andre mente på det at om det var aldri så galt, så skulle
andø me:ntø po de: at om dø var aldri so gø:li, so skulle

hun få mann sin til å gjöre det, når hun sa det skulle
hun fo mann sin te å jø:ro de, nør hunn sa: de skulle

være så; for han var slik at han hverken kunne finne nål
ve:ra so: for han var slik at an verken kunn finna nå:l

eller nöste.

eller næsto.

»Ja, la oss så prøve hvem av oss som kan få narret dem

»ja:, la: oss so: prø:ve vemm a oss som kan fo narrøt dem

best, så får vi se hvem som er den dummeste,« sa de da,
best, so for vi se: vemm som er dn dummæsto,« sa: di da:,

og det ble de forlikt om.

o de: ble di forlikt om.

Da så mannen kom hjem av skogen, sa den ene kjer-

da: so mannen kom jemm a sko:gen, sa: dn e:ne ker-

ringa: »Gud bære meg for deg. Det er da altfor ille, du er

ri:ga: »gu:d bæ:ra mei for dei. de e:r da altfor illo, du er

visst klein, om du ikke er feig.«

vist klein, om du ikke er feig.»

»Det vanter ikke annet enn mat og drikke,« sa mannen.

»de vanter ikke a:nt enn mat o drikka,« sa mann.

»Gud bære meg så sant!« skralte kjerringa; »det blir

»gu:d bæ:ra mei so sant!« skrå:lla kerri:ga, »de blir

nok verre og verre, du ser mest ut som lik i synet. Du får

nok verro o verro, du se:r mest ut som lik i sy:nø. du for

legge deg. Å, dette kan aldri vare lenge.«

leggø dei. o:, dette kan aldri va:ra lenngø.»

Slik holdt hun på til hun fikk mannen til å tro han var
sli:k holdt hun pɔ: til hun fik mannen til ɔ tro: han var

döden på det nærmeste nær, og hun fikk ham til å legge
dø:dn pɔ dɛ nærməstə nɛ:r, ɔ hun fik am til ɔ leggə

seg, folde hendene, legge ihop öynene, og så strakte hun
sei, folla hennə, leggə ihu:p öynə, ɔ sɔ: strakte hun

ham, la ham på likstrå og fikk ham i kista; men forat han
ham, la: ham pɔ li:kstrɔ: ɔ fikk am i kista, men forat an

ikke skulle kvamne mens han lå der, hadde hun fått gjort
ikkə skulla kvamne mens an lɔ: der, haddə hun fått jort

noen huller i fjelene, så han både kunne puste og kikke ut.
nun huller i fje:lə, sɔ an bɔ:də kunne pusta ɔ kikkə u:t.

Den andre kjerringa hun tok seg et par karder og satte
den andre kerringa hun to:k sei et par ka:rər ɔ satte

seg til å karde, men hun hadde ingen ull på dem. Mannen
sei til ɔ ka:rə, men hun haddə iynən ull pɔ dem. mannen

kom inn og så dette apespillet.
kom inn ɔ sɔ: dette a:pspillə.

»Det er liten hjelp i rokk uten hjul, men karder uten
»dɛ er li:tn jelp i rokk u:tn ju:l, mən ka:rər u:tn

ull er bare kjerringtull,« sa mannen.
ull er ba:rə kerringtull,« sa mannen.

»Uten ull?« sa kjerringa; »jo jeg har ull, men du ser den
»u:tn ull?« sa kerringa; »jo: jei ha:r ul, men du se:r dn

ikke, for den er av det fine slaget,« sa hun.
ikkə, for dn ɛ:r a dɛ fi:nə sla:gə,« sa: hun.

Da hun hadde karded fra seg, fikk hun rokken frem og
da hun hadde ka:ret fra: sei, fikk un røkken fremm o

tok på å spinne.

tu:k pø: o spinne.

»Nei, dette går rent på ska'e,« sa mannen; du sitter jo og

»nei, dette går re:nt på ska:e,« sa mannē, du siltar jo o

surrer og skjemmer ut rokken din, når du ikke har noe

surrer o jemmar ut røkken din, når du ikke har no

på den.«

pø: dn.»

»Ikke noe på den?« sa kjerringa; »tråden er så fin at det

»ikke no pø: dn?» sa kjerringa: »trø:en er so fin at dē

skal andre øyne til å se den,« sa hun.

skal andra øyne til o se: dn,« sa hun.

Da hun så var ferdig med spinningen, så bommet hun,

da hun so: var ferdi me spinningē, so bummot hun,

satte opp veven, rente og spolte og vevde tøyet. Så tok

satta op ve:vēn, rento o spulio o vevda tøya. so: to:k

hun det ut av veven, stampet det og skar det til, og sydde

un dē ut a ve:vēn, stampet dē o skær dē till, o sydda

klær av det til mann sin, og da de var ferdige, hengte hun

kle:r a dē til mann sin, o da dē var ferdig, hengt hun

dem opp på stabbursloftet. Mannen kunne hverken se

dēm opp pø stabbursloftē. mannē kunē verken se

tøyet eller klærne, men han var nå kommet i troen på at

tøya ellar kle:rne, mē an var nō kommet i tro:en pø at

det var så fint at han ikke kunne se det, og så sa han: »Ja
da var so fi:nt at an ikkø kunnø se: dā, o so: sa: an: »ja

ja, når det er så fint, så er det så fint da.«

ja, nør dā er so fi:nt, so er dā so fi:nt da.«

Men så var det en dag kjerringa sa til ham: »I dag får
men so va:r dā en da:g qerriga sa: til ham: »i da:g for

du gå i gravöl, mannen i Nord-i-garden farer til jorda i dag;
du go i gra:völ, mannen i nu:riga:røn fa:rør til ju:ra i da:g,

og så får du ha på deg de nye klærne.« Jaha, han skulle
o so for du ha: pō dei di ny:a kle:rno.« jaha, hann skule

gå i gravölet, og hun hjalp ham å få klærne på, for de var
go i gra:völe, o hun jalp am o fo kle:rno pō:, for di var

så fine at han kunne rive dem sund om han skulle hjelpe
so fi:ne at an kunnø ri:vo dem sunn om an skulle jelpø

seg sjöl.

sei fō:l.

Nå klarer De nok å lese resten av eventyret i bare lyd-
skrift:

da han kom opp i gra:völsgo:røn, hadde di alt drukkøt bō:da
sti:ft o sterkt der; sorgøn ble: ikkø stōrrø da di fikk se: hann
me di ny:a qirkøkle:rno, skal jei tru: men da dā bā:r aste: til
qirkøgo:røn, o dn dō:da qikkøt ut jennum pustakulla, slu: han

opp he:la lattærdæ:ra: »nei, no: mo: þæ stæ:rlæ:,« sa: han; »gæ:r
ikkæ n u:la sæ:rigæ:rm splittna:kæn i gra:-væla mitt.«

da fælla hæ:rtæ de:, væ:r di ikkæ sæ:næ om æ fo lokkæ æ çista,
hann me di ny:æ çirkækle:rmæ, hann spu:rtæ vurdan da þikk till
at hi:n lœ i çista æ pra:tæt æ lu:, hann som di hölt gra:værl vœr;
da væ:r da li:kæra om æn grœ:t. »grœ:t gra:vær inngæn opp æ
gra:va,« sa dn andræ. mæn vurdan di snakkæt da, so kom da
li:kævel for da:gæn at da var çærringæ som haddæ stelt da till.
sæ: þikk mennæna þemm æ þu:ra da klu:kæstæ di nu:æn ti:d haddæ
þurt, æ er da nu:æn som vil vi:tæ va de: var, so for han spærræ
þjærkæfu:tn.